

Projektets titel:

”Motorik- og bevægelsesrum på børnenes præmisser”

Projektet

Børn bruger en stor del af deres vågne tid i institutionen. Det er en verden der er præget af mange børn i samme rum, højt støjniveau, årtiers løbende personalenedskæringer, og lidt snævre indendørsrum, der ikke levner meget plads til børns udfoldelsesmuligheder. Dette er ikke mindst et problem for drenge og andre aktive børn, der ofte er henvist til udendørsrum, når legen præges af bevægelse, sansning og fantasi. Der er således et stort behov for nytænkning af de indendørs børnemiljøer i vor tids institutioner. Visionen med dette projekt er, at give et bidrag ind i en institutionsverden, som i stor grad har et behov for ideer til nytænkning, nye input og ny inspiration.

Institutionen identificerer sig som en institution hvor leg er en stor værdi og igennem leg og bevægelse opstår læring og udvikling af motoriske kompetencer.

Institutionen har en veldefineret målsætning og politik i forhold til såvel pædagogik som børn og bevægelse (Bilag 1). I den målsætning er et af de interessante elementer tre forskellige bevægelsesfora med forskellige relationer mellem børn og voksne og motorisk udvikling:

1. Er det traditionelle rum, hvor den voksne har styringen og igangsætter

aktiviteterne samt tilser at disse foregår i en god og udbytterig atmosfære.

2. Er et rum, hvor de voksne og børnene indgår i ligeværdigt forpligtelsesforhold med henblik på at udvælge og igangsætte aktiviteter med henblik på, at disse foregår i en god og udbytterig atmosfære.
3. Er et rum, hvor børnene er ansvarlige for såvel udvælgelse, igangsætning og gennemførelse af aktiviteterne, herunder at disse foregår i en god og udbytterig atmosfære.

Det pædagogiske mål med den organisering er, at børnene selv lærer at tage styring og ansvar for de aktiviteter, de sætter i gang, men at de herudover også er med til at udvikle nye aktiviteter med henblik på at styrke såvel deres ansvarlighed som deres handlekompetence og at de lærer at tænke innovativt i forhold til at udvikle nye aktiviteter sammen (Bilag 1.)

I vores hus ønsker vi at gå nye veje i forhold til at indrette et motorikrum til alsidig sansestimulering og bevægelse med henblik på at styrke børnenes sanseintegration og herigennem bidrage til deres personlige udvikling. Det skal være et rum med fokus på fysisk aktivitet, med udgangspunkt i stedets pædagogik, hvor man ønsker at børnene skal tage medansvar og være medskabende i de motoriske processer.

Tress har som et af sine indsatsområder at være med til at sætte nye standarder for indretning af institutioner ligesom man har en forudsætning for de projekter man går ind i, at de skal bidrage til både at udvikle børns fysisk og motorik men også deres skabertrang og sanselige udvikling.

Projektet er skabt i samarbejde med Lars Leth Seehausen fra producenten af Idræts- og aktivitetsudstyr, TRESS.

Projektets betydning for målgruppen

Den største udvikling i hjernen sker i 2-6-årsalderen

Man lærer hele livet, men den største udvikling i hjernen sker i 2-6-årsalderen. Det betyder også, at det er i de første år af barnets liv, der er størst potentiale for læring. Børns motorik udvikles gennem barndommen, og der er en sammenhæng mellem mængden af bevægelse og barnets motorik. Børn udvikler bl.a. sin motoriske læring gennem leg. Her udfordrer og overskrider barnet hele tiden siden grænser og opnår herved nye færdigheder.

Forældre kan være meget optagede af barnets milepæle: Hvornår barnet lærer at rulle,

kravle eller gå, men for barnet stopper læringen ikke her. Når barnet f.eks. har lært at gå, udvikles færdigheden fortsat for til sidst at blive perfektioneret.

Motorisk læring er en proces

Motorisk læring er en problemløsende proces, hvor barnet forsøger at løse en opgave bedst muligt. Læringsprocessen kan inddeles i faser, hvor barnet i første omgang skal forstå færdigheden. Herefter skal barnet tilegne sig og automatisere færdigheden, for til sidst at kunne generalisere færdigheden. Sidste fase er der, hvor barnet kan anvende sin nye færdighed i andre omgivelser og sammenhænge.

Sansernes betydning for motorikken

Information og bearbejdning af information fra sansesystemet hænger tæt sammen med motorisk kontrol og læring. Det er informationen fra sanserne, der kan fortælle barnet om en bevægelse foregår som den skal, eller om der er noget i bevægelsen, der skal korrigeres. Hvis der er noget i sansesystemet, der ikke fungerer optimalt, kan det derfor have stor betydning for barnets evne til at løse motoriske opgaver.

Balancen har stor betydning for den motoriske udvikling

Et af sansesystemerne, der har stor betydning for motorisk udvikling er det vestibulære sansesystem. Denne findes i det indre øre, og kendes ofte som balancesansen. Opbygningen i det indre øre, gør at barnet er i stand til at vurdere kroppens bevægelse, retningskift og hovedets position.

Et andet vigtigt sansesystem er den proprioceptive sans, ledstillingssansen. Denne vurderer leddets stilling, bevægeudslag og kraft. Denne sans er vigtig, når barnet skal vurdere om en bevægelse udføres som planlagt, eller om der er noget, der skal justeres. Ligeledes spiller synet og følesansen også en afgørende rolle i den motoriske udvikling og læring.

Fælles for sansesystemerne er, at børn kan have svært ved at modulere og diskriminere de sanseindtryk, de får i løbet af dagen. Herved bliver forudsætningerne for at løse en motorisk opgave dårligere, hvilket kan vise sig som motorisk usikkerhed.

Det konkrete projekt

Der er markant fokus på børns motorik og bevægelse i disse år, herunder hvordan rum til motorik og læring indrettes. Denne interesse vil utvivlsomt fortsætte, idet der er enighed om, at det fysiske miljø har stor betydning for børns trivsel, udvikling og læring. Derfor vil der utvivlsomt være stor fokus på indretning af rum fra såvel institutioner som skoler, og det er sandsynligt, at dette marked vil vokse markant i de

kommende år.

Helt konkret ønskes iværksat et sansemotorisk udviklingsrum, som med udgangspunkt i ny viden og nye erkendelser skal stimulere børnenes sanser og gøre dem medskabende i deres eget liv. Vores uudnyttede loftsrums har stort potentiale til at skabe rammerne for dette formål.

Rummet tænkes indrettet, så det tager udgangspunkt i børnenes primære sanser, altså vestibulærsansen og den kinetiske sans gennem bevægelse. Det er en kendsgerning, at børns liv er blevet mere stillesiddende, så i rummet vil der være muligheder for i et kreativt og skabende miljø at arbejde med børnenes grovmotorik for derigennem at stimulere deres sanser. Rummet skal være fleksibelt indrettet, så det kan skifte udseende og karakter, og der skal kunne arbejdes på mange forskellige planer med balance, skråplaner, og lignende.

Sekundært skal rummet også kunne ændre form og brug, så det især fokuserer på at stimulere de sekundære sanser, primært syn og hørelse, men i det omfang, det er muligt, også smags- og lugtesansen.

Målet med rummet er helt konkret, at børnene aktiveres og lærer igennem leg og bevægelse og bliver motorisk udfordret og sansestimuleret ved fysiske rammer i pædagogisk praksis. Dette udvikler børnenes identitet og selvopfattelse.

Af værktøjer tænkes blandt andet indbygget motorikskinne i loftet, vil skabe fundament for disse samarbejder.

Motorik Himmel

Himlen er i traditionel opfattelse et sted der svæver, der symboliseres med hvile, et sted hvor børnene kan opnå, en mindre "reparation" eller justering og at blive tanket op til den videre fart. En motorik himmel i en daginstitution har fokus på at være et bevægelsesværksted, en sansemotorisk workshop, et kropsexperimentarium, der giver børnene nye bevægelseserfaringer. Det drejer sig ikke om at analysere, teste og træne børnene.

Udformningen og indretningen af rummet skal inspirere børnene til umiddelbart at være fysisk aktive, hvor de leger med at afprøve og øve nye motoriske færdigheder. Den motoriske optankning kommer kun, hvis børnene er fysisk aktive i rummet, og de er motiverede til at tonse med i aktiviteterne. Gevinsten kommer i form af bedre motorisk parathed og færdigheder, som skaber fundament for læring og udvikling.

Motorikpædagog

Pædagogernes rolle i motorikrummet er først og fremmest at være inspirerende og igangsættende. Det sker ved at selv at forevise, at opføre, at lokke børnene med til aktiviteter. Krop imiterer krop. Det gælder mellem børn og voksne, men også børnene imellem.

Pædagogen skal skabe muligheder og rammer for at børnene kan være 'legeagenter' overfor hinanden og de voksne.

Det er også pædagogens rolle at ændre på rummet, så den ud fra motorisk faglig viden og via opbygning og udstyr, vil kunne stimulere alle tre primærsanser gennem bevægelsesaktiviteter.

Pædagogen har selvfølgelig rige muligheder for at iagttage det enkelte barn og dets motoriske udvikling, så en fornuftig individuel indsats kan tilvejebringes, hvor det behøves. Det er kun i forbindelse en særlig individuel indsats, pædagogen optræder som en form for motorisk reparatør/mekaniker.

Rummets størrelse, muligheder og begrænsninger

Rummet er 60 m² plus 16 m² kvist, der skabes i et 8 meter langt hævet gulv med vinduespartier langs hele siden ud til

legepladsen, til yderligere sansestimulering (Bilag 3). Loft til kip, med maksimal loftshøjde på 5 meter med tværgående bjælker der vil blive brugt til motoriske redskaber.

I forhold til de pladskrævende bevægelsesaktiviteter der skal kunne gennemføres sikkerhedsmæssigt, pædagogisk og socialt forsvarligt, vil der maksimalt være plads til 24-32 børn og 4-8 pædagoger ad gangen.

Kvaliteter i rummet

Der skal være tale om en helt ny type motorikrum til institutionen. Rummet skal tilføre følgende kvaliteter:

- Et rum som er et motorisk værksted hvor børnene inspireres og udfordres af forskellige bevægelsesformer, deltager i kropslige skabende og sociale legeaktiviteter.
- Et rum hvor der både kan være pædagogisk styrede aktiviteter, igangsætning via historiefortælling og mulighed for børnenes frie leg.
- Et rum som byder på sansemotoriske udfordringer, hvor bevægelse og kropsaktiviteter sætter alle tre primære sanser i spil.
- Et rum som kan omstilles og forandres, så det f.eks. ugevis byder på nye motoriske muligheder og udfordringer.

Et rum der signalerer et dynamisk legemiljø, hvor løst udstyr kan tematisere rummet fx ved:

- Tilførelse af f.eks. bolde, tovværk, balanceudstyr, taktile sanseredskaber
- Ved etablering af et 'svimleland' med skråplan, hoppemuligheder
- Ved etableringen af et 'kravle/klatreland' med passage af

forhindringer og klatring på redskaber/vægge

- Ved etableringen af et snurre/svinge/gynge miljø

Et rum hvor børnene med det løse udstyr selv kan håndtere bevægelsesaktiviteter og gennemføre kreative byggeprojekter.

Projektforløb

Det forventes at indrettet et rum til motorik- og sansestimulering, som bryder med normale forestillinger om, hvordan sansestimulation kan finde sted. Der tænkes anvendt nyeste muligheder indenfor lyd og billeder, ligesom rummet skal bryde med den traditionelle opfattelse af indretning af sådanne rum i kraft af forskellige typer af flader og fleksibilitet. Rummet skal især stimulere børnenes primære sanser, herunder vestibulærsansen, den taktile sans og den proprioceptive/kinæstetiske sans.

Motorikstimulationen bidrager til det enkelte barns personlige udvikling, idet moduleringen af motoriske indtryk er centralt i forhold til opgaveløsningen og væren i verden og herigennem det enkelte barns alsidige personlige udvikling.

Fase 1: December 2017 og januar måned 2018:

Designbrief, herunder indsamling af eksisterende viden om hvordan rumindretning kan udvikles med henblik på at stimulere børns sansning, motorik læring og alsidige personlige udvikling.

Fase 2: Februar og marts 2018

Ide og koncept og til udvikling af mockup med henblik på indretning af banebrydende rum til motorisk stimulering i institutionen med dertilhørende opbygning af selve rummet.

Fase 3: April og maj 2018

Testning og videreudvikling i praksisbrug med børn og pædagoger. De involverede parter tester og videreudvikler i den periode rummet med henblik på videre bearbejdning.

Fase 4: Juni 2018

Dokumentation og analyse samt afslutning af projektet. Hele projektudviklingsforløbet er blevet videodokumenteret. Herudover skal analysen afdække, hvor projektet har

resulteret i additionalitet i forhold til allerede eksisterende muligheder indenfor området.

Bilag 1 - Læreplaner

Krop og bevægelse

Sammenhæng

I Galten Børnehaven og Vuggestue er der gode muligheder for motorisk udfoldelse. Legepladsen er stor - motorisk krævende med en stejl bakke, som også bruges som kælkebakke. Der er gynger, en sandkasse, legehus og en lille skov med klatremuligheder som rummer mange forskelligartede motoriske udfordringer.

Indendørs er der også gode udfoldelsesmuligheder. Der er et stort fællesrum der bruges til at tumle og som giver mulighed for mange forskellige motoriske aktiviteter, blandt andet med en klatrevæg og en madras.

Børnene kommer på ture ud af huset. Det kan være ture til omkringliggende legepladser, ungdomsklubbens ude- og indefaciliteter, i skoven, til fødselsdage hos hinanden, til søen og ænderne, til landbrug og klappe geder og biblioteket i byen m.m.

Vi har en skovuge hvor børnehaven flytter ud og er ude i det fri fra morgen til aften. Med rig lejlighed for motorisk udfoldelse og bevægelse, hvor vuggestuen også deltager.

Vi har fokus på sunde spisevaner. De børn der kommer tidligt har mulighed for at få morgenmad. Der er tilbud om havregryn, cornflakes, havregrød og boller. Børn og voksne i børnehaven skal selv have madpakker med til formiddag og frokost. Her får børnene generelt en varieret og sund mad. Til eftermiddagsmad serveres det medbragte brød og frugt m.m. Vuggestuebørn får serveret formiddagsmad, til frokost spiser de den medbragte madpakke.

Mål

- At give børnene en indsigt i hvordan kroppen fungerer
- At børnene bruger deres krop i mange forskellige sammenhænge og viser glæde ved det
- At udvikle børnenes finmotoriske og grovmotoriske kompetencer, styrke, udholdenhed og bevægelighed
- At medvirke til at give børnene nogle sunde spisevaner, ved at give børnene

kendskab til hvad der er sundt og hvad der er usundt

- At give børnene indsigt i hygiejnens betydning

Tegn

- Børnene viser glæde ved at bruge deres krop, f.eks. ved at, løbe, hoppe, gå balancegang, danse, køre på scooter, cykle, klatre m.m.
- Børnene udvikler løbende nye kompetencer, som f.eks. at cykle, klatre højere op i træerne, gå længere ture m.m.
- Børnene fungerer godt motorisk
- Børnenes udholdenhed styrkes
- Børnene vil gerne på ture ud af huset
- Børnene tager selv initiativ til forskellige motoriske lege, m.m.
- Børnene viser interesse for at tegne, male, lave ting med perler, sy, hamre, save, snitte m.m. hvor de bruger deres finmotorik
- Børnene har sunde og spændende madpakker med
- Børnene snakker selv om hvad der er sundt og usundt
- Børnene er selv opmærksomme på at få vasket hænder efter toiletbesøg, før måltiderne og efter at have været ude at lege

Tiltag

- Der er mange forskelligartede aktiviteter på legepladsen - herunder også aktiviteter som de voksne tager initiativer til - f.eks. gemmelege, sanglege, boldspil, forhindringsbaner m.m.
- Børnene er på legepladsen hver dag
- Børnene er på ture ud af huset
- Der er fokus på børnenes madpakker
- Vi snakker med børnene om sund og usund mad
- Måltiderne skal være hyggelige for alle - derfor er der fokus på almindelig bordskik
- Vi bruger fællesrummet til mange forskelligartede aktiviteter
- Børnene bruger klatrevæggen

- Vi leger sanglege, stopdans, forhindringsbaner m.m.
- Vi laver forskellige aktiviteter hvor børnene kan styrke deres finmotorik
- Vi giver børnene mulighed for mange forskellige aktiviteter som lave ting med perler, bygge med Lego, lave puslespil m.m. for at styrke deres finmotorik
- Vi lærer børnene om god hygiejne
- Vi har fokus på, at skabe et børnefællesskab omkring bl.a. motoriske udfoldelser.
- Skovuge en gang årligt

Børn med særlige behov

- I dialog med personalegruppen tilføjer vi pædagogiske tiltag ud fra det enkelte barns behov
- Vi benytter tværfagligt samarbejde, f.eks. fysioterapeut og sundhedsplejerske.

Evaluering

- Dokumenteret ugentligt i websystems temakolonner og sturnes stuebøger.
- Løbende evaluering på stuemøder og personalemøder.
- Gennemgang i fællesskab på årlig personale dag af alle mål, tegn og tiltag.

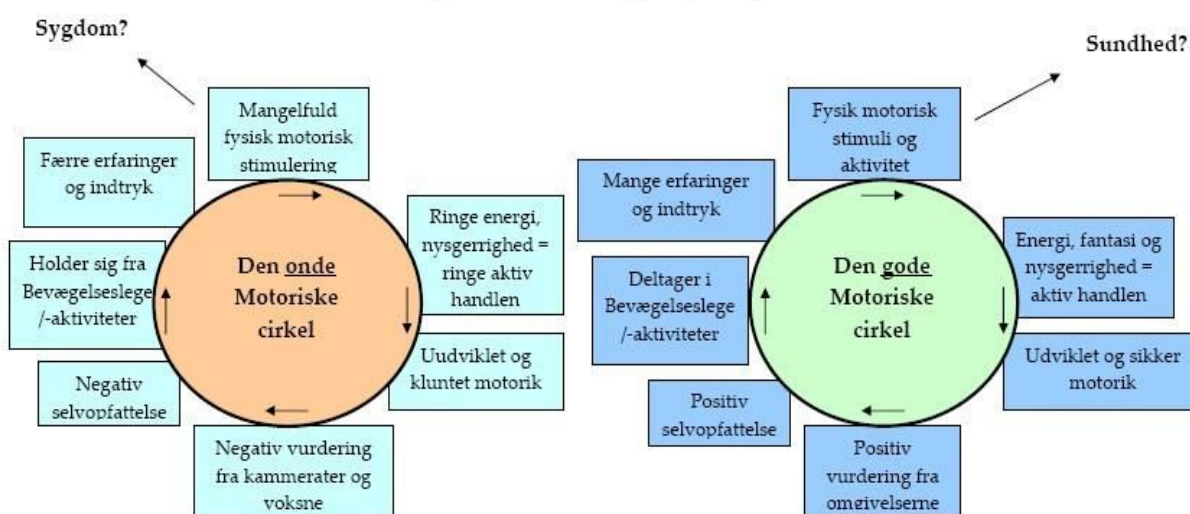

Bilag 2

Udvikling af børns motorisk gennem alsidig sansestimulering – Den gode motoriske cirkel

Den "onde" og den "gode" motoriske cirkel:

(Blu efter DGI – Anatomi og fysiologi s. 10.17)

- Eftersom meget af barnets beskæftigelse er leg/bevægelse eller idræt i mere organiseret form, bliver motorikken en væsentlig faktor for, hvilken stilling det enkelte barn får i kammeratskabsgruppen. Det sociale og motoriske spiller sammen.
- Gode færdigheder i forhold til lege (fange, kaste, løbe m.m) vil sikre en god position.
- Fungere et barn ikke godt i forhold til disse gruppelege er der risiko for at det vil blive udstødt eller holder sig væk sig væk fra de lege resten af gruppen lege. Dette kan få konsekvenser helt frem til voksen livet i form af en negativ indstilling til fysisk aktivitet, og dermed lidt fysisk aktivitet, hvilket kan føre til velfærdssygdomme (fedme, hjertekarsygdomme, sukkersyge m.m.).